

Crisis & Faith

Perek 11b

Sin Begets Sin

<p>א וַיְהִי לְתִשׁוּבַת הַשָּׁנָה לֵעֵת צֵאת הַמְּלָאכִים, וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת-יֹאָב וְאֶת-עֲבָדָיו עִמּוֹ וְאֶת-כָּל-יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁחָתוּ אֶת-בְּנֵי עַמּוֹן, וַיִּצְרוּ, עַל-רַבָּה; וְדָוִד, יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם. {ס}</p>	<p>1 And it came to pass, at the return of the year, at the time when kings go out to battle, that David sent Joab, and his servants with him, and all Israel; and they destroyed the children of Ammon, and besieged Rabbah. But David tarried at Jerusalem. {S}</p>
<p>ב וַיְהִי לֵעֵת הָעָרֶב, וַיָּקָם דָּוִד מֵעַל מִשְׁכְּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ עַל-גַּג בֵּית-הַמֶּלֶךְ, וַיִּרְא אִשָּׁה רֹחֶצֶת, מֵעַל הַגֶּג; וְהָאִשָּׁה, טוֹבַת מְרָאָה מְאֹד.</p>	<p>2 And it came to pass at eventide, that David arose from off his bed, and walked upon the roof of the king's house; and from the roof he saw a woman bathing; and the woman was very beautiful to look upon.</p>

1. Malbim

ויהי לתשובת השנה – ירמוז שעל ידי שישיב המלך בביתו ולא הלך בעצמו ללחום מלחמת ה' בא מעשה זו לידו, ולבל תאמר שהיה יגע ורפה ידים ממלחמה הקודמת, אמר שהיה לתשובת השנה, ולבל תחשוב שלא היה עת ראוי לצאת מפני הקור והגשם אמר **לעת צאת המלכים** – כי היה בחדש סיון שכל מלכי ארץ יוצאים ופניהם בקרב, ולבל תאמר שהיתה מלחמה קטנה שאין כבוד המלך לצאת בה בעצמו, אמר **כי שלח את יואב שר הצבא ואת עבדיו** שהם כל שרי החיל והגבורים **ואת כל ישראל** – ובזה היה ראוי שילך מלכם לפניהם,

והם השחיתו את בני עמון ויצורו על רבה שזה נמשך זמן רב ובכ"ז **ודוד יושב בירושלים** ולא בא לעזרת ה' בגבורים.

ויהי ר"ל וגם בביתו לא היה טרוד בצרכי העם כי קם ממשכבו לעת הערב וכבר אמרו חז"ל (בירושלמי פ"ק דברכות ובמדור) כשהיה דוד סועד סעודת עצמו היה ישן עד תשע שעות וכשהיה סועד סעודת מלכים היה ישן עד הערב, וא"כ סעד אז סעודת מלכים ומתענג בתענוגים, וגם אחר כך לא עסק בצרכי צבור רק הלך לטייל על גג בית המלך – ובזה בא לידי עבירה שראה אשה רחצת – ולא עצם עינו מראות ברע, הגם שראה מעל הגג – באופן שהוצרך לכוון לראות.

1. Shmuel Aleph 17:8

8 And he stood and cried unto the armies of Israel, and said unto them: 'Why do ye come out to set your battle in array? am not I a Philistine, and ye servants to Saul? choose you a man for you, and let him come down to me.

איש – את שאול

(א) ויהי אחרי כן ויקמת מלך בני עמון וימלך חנון בנו תחתיו. (ב) ויאמר דוד אעשה חסד עם חנון בן נחש כפאשר עשה אביו עמדי חסד **וישלח** דוד לנחמו ביד עבדיו אל אביו ויבאו עבדי דוד ארץ בני עמון. (ג) ויאמרו שרי בני עמון אל חנון אדניהם המכבד דוד את אביו בעיניו כי **שלח** לך מנחמים הלוא בעבור חקר את העיר ולרגלה ולהפכה **שלח** דוד את עבדיו אליה. (ד) ויחם חנון את עבדי דוד ויגלח את חצי זקנם ויכרת את מדניהם בחצי עד שתותיהם **וישלחם**. (ה) ויגדו לדוד **וישלח** לקראתם כי היו האנשים נקלמים מאד ויאמר המלך שבו בירחו עד יצמח זקנכם ושבתם. (ו) ויראו בני עמון כי נבאשו בדוד **וישלחו** בני עמון וישכרו את ארם בית רחוב ואת ארם צובא עשרים אלף רגלי ואת מלך מעכה אלף איש ואיש טוב שנים עשר אלף איש. (ז) וישמע דוד **וישלח** את יואב ואת כל הצבא הגברים. (ח) ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה פתח השער וארם צובא ורחוב ואיש טוב ומעכה לבדם בשדה. (ט) וירא יואב כי היתה אלו פני המלחמה מפנים ומאחור ויבחר מכל בחורי **וישלח** (בישראל) ויערך לקראת ארם. (י) ואת יתר העם נתן ביד אבשי אחיו ויערך לקראת בני עמון. (יא) ויאמר אם תחזק ארם ממני והיתה לי לישועה ואם בני עמון יחזקו ממך והלכתי להושיע לך. (יב) חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלהינו וי"י יעשה הטוב בעיניו. (יג) ויגש יואב והעם אשר עמו למלחמה בארם וינסו מפניו. (יד) ובני עמון ראו כי נס ארם וינסו מפני אבשי ויבאו העיר וישב יואב מעל בני עמון ויבא וישלם. (טו) וירא ארם כי נגף לפני ישראל ויאספו יחד. (טז) **וישלח** חזק ויבא את ארם אשר מעבר הנהר ויבאו חילם ושובד שר צבא הדדעזר לפניו. (יז) ויגד לדוד ויאסף את כל ישראל

ויעבר את הירדן ויבא חלממה ויערכו ארם לקראת דוד ויקחמו עמו. (יח) וינס ארם מפני ישראל ויהרג דוד מארם שבע מאות רכב וארבעים אלף פרשים ואת שובד שר צבאו הכה ויקמת שם. (יט) ויראו כל המלכים עבדי הדדעור כי נגפו לפני ישראל וישלמו את ישראל ויעבדום ויראו ארם להושיע עוד את בני עמון.

(א) ויהי לתשובת השנה לעת צאת המלאכים וישלח דוד את יואב ואת עבדיו עמו ואת כל ישראל וישחטו את בני עמון ויזרו על רבה ודוד יושב בירושלם. (ב) ויהי לעת הערב וינס דוד מעל משכבו ויתהלך על גג בית המלך וירא אשה רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד. (ג) וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלא זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריה החתי. (ד) וישלח דוד מלאכים ויקחה ותבוא אליו וישכב עמה והיא מתקדשת מטמאתה ותשב אל ביתה. (ה) ותהר האשה ותשלח ותגד לדוד ותאמר הרה אנכי. (ו) וישלח דוד אל יואב וישלח אל אוריה החתי וישלח יואב את אוריה אל דוד. (ז) ויבא אוריה אליו וישאל דוד לשלום יואב ולשלום העם ולשלום המלחמה. (ח) ויאמר דוד לאוריה רד לביתך ורחץ רגליך ויצא אוריה מבית המלך ויצא אחריו משאת המלך. (ט) וישכב אוריה פתח בית המלך את כל עבדי אדניו ולא גרד אל ביתו. (י) ויגדו לדוד לאמר לא גרד אוריה אל ביתו ויאמר דוד אל אוריה הלא מדדך אתה בא מדוע לא גרדת אל ביתך. (יא) ויאמר אוריה אל דוד הארון וישראל ויהודה ישבים בסכפות ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים ואני אבוא אל ביתי לאכל ולשתות ולשכב עם אשתי חיד וחי נפשך אם אעשה את הדבר הזה. (יב) ויאמר דוד אל אוריה שב בזה גם היום ומחר אשלחך וישב אוריה בירושלם ביום ההוא וממחרת. (יג) ויקרא לו דוד ויאכל לפניו וישת וישכרו ויצא בערב לשכב במשכבו עם עבדי אדניו ואל ביתו לא גרד. (יד) ויהי בבקר ויכתב דוד ספר אל יואב וישלח ביד אוריה. (טו) ויכתב בספר לאמר הבו את אוריה אל מול פני המלחמה החזקה ושבתם מאחרי ונכה ומת. (טז) ויהי בשמור יואב אל העיר ויתן את אוריה אל המקום אשר ידע כי אנשי חיל שם. (יז) ויצאו אנשי העיר ויקחמו את יואב ויפל מן העם מעבדי דוד ויקמת גם אוריה החתי. (יח) וישלח יואב ויגד לדוד את כל דברי המלחמה. (יט) ויצו את המלך לאמר פכולתך את כל דברי המלחמה לדבר אל המלך. (כ) והיה אם תעלה חמת המלך ויאמר לך מדוע נגשיתם אל העיר להלחם הלא ידעתם את אשר ירו מעל החומה. (כא) מי הפה את אבימלך בן ירבעם הלוא אשה השליכה עליו פלח רכב מעל החומה ויקמת בתוך למה נגשיתם אל החומה ואמרת גם עבדך אוריה החתי מת. (כב) ויגד המלך ויבא ויגד לדוד את כל אשר שלחו יואב. (כג) ויאמר המלך אל דוד כי גברו עלינו האנשים ויצאו אלינו השדה ונהיה עליהם עד פתח השער. (כד) ויראו המוראים אל עבדיך מעל החומה וימיתו מעבדי המלך וגם עבדך אוריה החתי מת. (כה) ויאמר דוד אל המלך זה תאמר אל יואב אל ירע בעיניך את הדבר הזה כי זהה וכה תאכל החרב החזק מלחמתך אל העיר והרסה וחקקהו. (כו) ותשמע אשת אוריה כי מת אוריה אישה ותספד על בעלה. (כז) ויעבר האבל וישלח דוד ויאספה אל ביתו ותהי לו לאשה ותלד לו בן וירע הדבר אשר עשה דוד בעיני יי.

<p>ג וישלח דוד, וידרש לאשה; ויאמר, הלא זאת בת-שבע בת-אליעם--אשת אוריה החתי.</p>	<p>3 And David sent and inquired after the woman. And one said: 'Is not this Bath-sheba, the daughter of Eliam, the wife of Uriah the Hittite?'</p>
<p>ד וישלח דוד מלאכים ויקחה, ותבוא אליו וישכב עמה, והיא מתקדשת, מטמאתה; ותשב, אל-ביתה.</p>	<p>4 And David sent messengers, and took her; and she came in unto him, and he lay with her; for she was purified from her uncleanness; and she returned unto her house.</p>
<p>ה ותהר, האשה; ותשלח ותגד לדוד, ותאמר הרה אנכי.</p>	<p>5 And the woman conceived; and she sent and told David, and said: 'I am with child.'</p>

2. Abarbanel

זכר שהיא היתה מתקדשת מטומאתה, רוצה לומר שלא היתה נדה כי בהיותה נרחצת (כמו שזכר) היתה מתקדשת ומטהרת מטומאתה, הורה והגיד זה להודיע שאז נתעברה להיות הזמן הראוי יותר אליו.

3. Radak

אוריה החתי – אפשר כי גר היה או ישראל היה וקראו חתי לפי שגר עם בני חת וכן אתי הגתי.

מתקדשת מטומאתה – להודיע כי לא שכב עמה והיא נדה, כי כבר התקדשה מטומאתה כמו שאמר רוחצת, והודיע כי הרחיצה ההיא להתקדש מן הנדות היתה ולא עבר אליה משום נדה אלא משום אשת איש. ורבותינו ז"ל אמרו כל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כתב לאשתו אם ימות במלחמה, לפיכך סבב דוד את מיתת אוריה שתהא מגורשת למפרע.

<p>ה ותהר, האשה; ותשלח ותגד לדוד, ותאמר הרה אנכי.</p>	<p>5 And the woman conceived; and she sent and told David, and said: 'I am with child.'</p>
---	---

4. Ketubot 9a-b

כי תימא מעשה שהיה מפני מה לא אסרוה? התם **אונס** הוה. ואיבעית אימא כי הא דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן **כל היוצא למלחמת בית דוד נט כריתות כותב לאשתו** דכתיב (שמואל א יז) ואת אחיך תפקד לשלום ואת ערובתם תקח מאי ואת ערובתם תקח תני רב יוסף דברים המעורבין בינו לבינה.

5. Rambam Issurei Biah 13:14-16

(יד) אל יעלה על דעתך ששמשון המושיע את ישראל או שלמה מלך ישראל שנקרא ידיד ה' נשאו נשים נכריות בגיותן. אלא סוד הדבר כך הוא. שהמצוה הנכונה כשיבא הגר או הגיורת להתגר בודקין אחריו שמא בגלל ממון שיטל או בשביל שררה שיזכה לה או מפני הפחד בא להכנס לדת. ואם איש הוא בודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה יהודית. ואם אשה היא בודקין שמא עיניה נתנה בבחור מבחורי ישראל. אם לא נמצא להם עלה מודיעין אותן כבוד על התורה וטרח שיש בעשייתה על עמי הארצות כדי שיפרשו. אם קבלו ולא פרו וראו אותן שחזרו מאהבה מקבלים אותן שנאמר (רות א: י"ח) ותרא פי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה:

(טו) לפיכך לא קבלו בית דין גרים כל ימי דוד ושלמה. בימי דוד שמא מן הפחד חזרו. ובימי שלמה שמא בשביל המלכות והטובה והגדלה שהיו בה ישראל חזרו. שכל החוזר מן העכו"ם בשביל דבר מהבלי העולם אינו מגרי הצדק. ואף על פי כן היו גרים הרבה מתגירים בימי דוד ושלמה בפני הדיוטות. והיו בית דין הגדול חוששין להם לא דוחין אותן אחר שטבלו מכל מקום ולא מקרבין אותן עד שתראה אחריתם:

(טז) ולפי שגיר שלמה נשים ונשאן. וכן שמשון גיר ונשא. והדבר ידוע שלא חזרו אלו בשביל דבר ולא על פי בית דין גירום חשבון הכתוב כאלו הן עכו"ם ובאסורן עומדין. ועוד שהוכיח סופן על תחלתן שהן עובדות כוכבים ומזלות שלהן ובנו להן במות והעלה עליו הכתוב כאלו הוא בנאן שנאמר (מלכים א י"א: ד') אז יבנה שלמה במה:

6 And David sent to Joab, saying: 'Send me Uriah the Hittite.' And Joab sent Uriah to David.
ו וישלח דוד, אל-יואב, שלח אלי, את-אוריה החתי; וישלח יואב את-אוריה, אל-דוד.

7 And when Uriah was come unto him, David asked of him how Joab did, and how the people fared, and how the war prospered.
ז ויבא אוריה, אליו; וישאל דוד, לשלום יואב ולשלום העם, ולשלום, המלחמה.

8 And David said to Uriah: 'Go down to thy house, and wash thy feet.' And Uriah departed out of the king's house, and there followed him a mess of food from the king.
ח ויאמר דוד לאוריה, רד לביתך ורחץ רגליך; ויצא אוריה מבית המלך, ותצא אחריו משאת המלך.

9 But Uriah slept at the door of the king's house with all the servants of his lord, and went not down to his house.
ט וישכב אוריה, פתח בית המלך, את, כל-עבדי אדניו; ולא נרד, אל-ביתו.

שלח אלי את אוריה – שהיה מתכוין שישכב עם אשתו, ויהא סבור שממנו היא מעוברת.

6. Abarbanel

וצוהו שילך לביתו לרחוץ רגליו שהוא **כנוי לתשמיש המטה**.

...והנה אוריה היה אדם נכבד וירא את השם ואיש מלחמה ולא רצה לרדת אל ביתו פן יחשבו שהתעדן מה והתעלם עם אשתו.

7. Malbim

כבדהו דוד כבוד גדול ששלח לו לביתו משאת משולחן המלך כדרך השרים, ולא היה לו לנאץ משאת המלך בעיני כל עבדי המלך שנשאר פתח בית המלך ולא הלך לביתו לקבל הכבוד הגדול הזה לאכול סעודת המלך בביתו עם אשתו וכדי בזיון וקצף. וזה שכתוב וישכב אוריה בית אדוניו עם כל עבדי אדוניו וכדי בזיון לפני כל עבדי המלך, והם הרגישו בזה.

8. Devarim 20:7

7 And what man is there that hath betrothed a wife, and hath not taken her? let him go and return unto his house, lest he die in the battle, and another man take her.'
 ז ומי-האיש אשר-אשר-אשה, ולא לקחה--גלף, וישב לביתו: פן-גמות, במלחמה, ואיש אחר, יקחנה.

<p>10 And when they had told David, saying: 'Uriah went not down unto his house', David said unto Uriah: 'Art thou not come from a journey? wherefore didst thou not go down unto thy house?'</p>	<p>י ונגדו לדוד לאמר, לא-גרד אוריה אל-ביתו; ויאמר דוד אל-אוריה, הלוא מדדך אתה בא--מדוע, לא-גרדת אל-ביתך.</p>
<p>11 And Uriah said unto David: 'The ark, and Israel, and Judah, abide in booths; and my lord Joab, and the servants of my lord, are encamped in the open field; shall I then go into my house, to eat and to drink, and to lie with my wife? as thou livest, and as thy soul liveth, I will not do this thing.'</p>	<p>יא ויאמר אוריה אל-דוד, הארון וישראל ויהודה ישבים בסכות ואדני יואב ועבדי אדני על-פני השדה חנים, ואני אבוא אל-ביתי לאכל ולשתות, ולשכב עם-אשתי; חיד וחי נפשך, אם-אעשה את-הדבר הזה.</p>
<p>12 And David said to Uriah: 'Tarry here to-day also, and to-morrow I will let thee depart.' So Uriah abode in Jerusalem that day, and the morrow.</p>	<p>יב ויאמר דוד אל-אוריה, שב בזה גם-היום--ומחר אשלחך; וישב אוריה בירושלם ביום ההוא, ומחרת.</p>
<p>13 And when David had called him, he did eat and drink before him; and he made him drunk; and at even he went out to lie on his bed with the servants of his lord, but went not down to his house.</p>	<p>יג ויקרא-לו דוד, ויאכל לפניו וישת--וישכרו; ויצא בערב, לשכב במשכבו עם-עבדי אדניו, ואל-ביתו, לא ירד.</p>

9. Malbim

יואב אדוניו ועבדי דוד רצה לומר השרים והגבורים חונים על פני השדה ואינם אף בסוכה, והם לחורב ביום ולקרה בלילה.

10. Shabbat 56a

"ואתו הרגת בחרב בני עמו" — מה חרב בני עמו? אי אתה נענש עליו, אף אוריה החתי אי אתה נענש עליו. מאי טעמא — מורד במלכות הוה. דאמר ליה: "ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים". אמר רב: כי מעיינת ביה בדוד לא משפחת ביה בר מדאוריה, דכתיב: "רק בדבר אוריה החתי".
 ואדוני יואב — לאו אורח ארעא לקבל עליו מכות אחרים צפני המלך.

רק בדבר אוריה – מקרא כתיב כך בדבר אוריה שגרס לו שיהרג, אבל צנת שבע לא חטא.

11. Ibid.

”את אוריה החתי הכית בתרב” — שְׁהָיָה לָךְ לְדוֹנוֹ בְּסִנְהֶדְרֵינִי וְלֹא הִנָּתַתְּ.

12. Turei Even, Megillah 14b

והנראה לי בזה דודאי מורד במלכות א"צ לדונו בסנהדרין כשאר דיני נפשות אלא כיון שמרד ביד המלך להורגו מיד, מיהו ה"מ אם הדבר ברור שזה שמרד בו יש לו דין מלך גמור. א"נ הדבר ברור שיש בדבר זה דין מרד גמור וידוע אבל אם יש בדבר זה ספק בעיקר הדבר אם יש לזה דין מלך גמור דחייב המורד בו, א"נ אפילו בידוע שיש עליו דין מלך גמור, מ"מ אכתי איכא למימר שמא מרד כה"ג לאו בכלל מרד הוא בתרתי אלה צריך לדונו תחילה בסנהדרין לגלויי מילתא אם יש על זה דין מלך או שדבר זה נקרא מרד.

14 And it came to pass in the morning, that David wrote a letter to Joab, and sent it by the hand of Uriah. יד וַיְהִי בַבֹּקֶר, וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר אֶל-יוֹאָב;

15 And he wrote in the letter, saying: 'Set ye Uriah in the forefront of the hottest battle, and retire ye from him, that he may be smitten, and die.' {S} טו וַיִּכְתֹּב בְּסֵפֶר, לֵאמֹר: הֲבוּ אֶת-אוּרִיָּה, אֶל-מוֹל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה הַחֹזְקָה, וְשִׁבְתֶּם מֵאַחֲרָיו, וְנָכָה וָמָת. {ס}